

Riktlinjer för handläggning inom äldreomsorgen enligt socialtjänst- lagen, SoL

Dnr. 2019-00150
Enligt beslut: 20191009

Ersätter tidigare beslutade riktlinjer daterade 20181010

Innehåll

Innehåll	2
1. Syfte med riktlinjerna	3
1.1 Värdegrund	3
1.2 Våld i nära relation	3
1.3 Digitalt först	4
1.4 Avgifter	4
2. Allmänt om biståndsbedömning	4
2.1 Bemötande och tillgänglighet	4
3. Ärendehandläggning	5
3.1 Förhandsbedömning och ansökan	5
3.2 Företrädare för den enskilde – vårdnadshavare, ombud, god man och förvaltare	5
3.3 Utredning - Individens behov i centrum (IBIC)	5
3.4 Beslut och överklagande	6
3.5 Uppföljning	7
3.6 Samverkan	7
3.7 Samordnad individuell plan (SIP)	7
4. Biståndsbedömning	7
4.1 Skälig levnadsnivå	7
4.2 Om behovet kan tillgodoses på annat sätt	8
4.3 Barnrättsperspektivet	8
4.4 Hjälp i hemmet i barnfamiljer	9
5. Förenklad handläggning	9
5.1 Trygghetstelefon	9
6. Verkställighet	9
6.1 Val av utförare	9
7. Hemtjänst	10
7.1 Egenvård	10
7.2 Trygg hemgång	11
8. Korttidsvistelse och särskilt boende	11
8.2 Återkommande korttidsvistelse	12
8.3 Särskilt boende	12
8.4 Rätten att fortsätta att bo tillsammans i särskilt boende	12
9. Anhörigstöd	12
10.Referenser	13

1. Syfte med riktlinjerna

Syftet med dessa riktlinjer är att beskriva hur socialnämnden i Bollnäs kommun inom ramen för sitt uppdrag verkar för att äldre människor och personer med funktionsnedsättning får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden, ha en aktiv och meningsfull gemenskap med andra, samt att få den hjälp de behöver för att få sina behov tillgodosedda i överensstämmelse med socialtjänstlagen.

Riktlinjerna är ett stöd för de biståndshandläggare som arbetar för socialnämnden och som fattar beslut utifrån individuella bedömningar av enskildas behov. Syftet med riktlinjerna är att fungera som vägledning vid handläggning på socialnämndens ansvarsområde. Riktlinjerna är även en information för den som vill fördjupa sig i nämndens syn på verksamheten och handläggning enligt socialtjänstlagen.

Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjligheter att få sin ansökan individuellt prövad oavsett ålder, kön och etnicitet. Det är inte heller möjligt att avvisa en ansökan med motiveringen att kommunen inte tillhandahåller den specifika tjänsten eller att hänvisa till kommunens ekonomi. Varje ansökan ska utredas och varje beslut ska grundas på professionell kompetens. Kompetensen ska bygga på lagar, föreskrifter, nationella riktlinjer och bästa tillgängliga kunskap. I en sammanvägd bedömning om hjälp och stöd skall även personens situation, erfarenhet och önskemål vägas in.

1.1 Värdegrund

Den nationella värdegrunden för äldreomsorgen gäller alla verksamheter. Värdegrunden bygger på att socialtjänstens omsorg om äldre och funktionsnedsatta ska inriktas på att de får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. För att uppnå det behöver äldreomsorgen och omsorgen om funktionsnedsatta bland annat värna och respektera den enskilda personens rätt till privatliv, kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och anpassning till den enskilda personen. Äldre och funktionshindrade personer ska bland annat, så långt det är möjligt, kunna välja själva när och hur stöd och hjälp i boendet och annat lättåtkomlig service ska ges.

Den värdegrund som är framtagen för hela socialförvaltningen och som arbetet utgår ifrån i Bollnäs kommun är:

*”Att bli sedd, hörd och respekterad för den jag är
Att känna trygghet och delaktighet i min vardag”*

1.2 Våld i nära relation

Äldre som utsätts för hot och våld ska särskilt uppmärksammas utifrån de behov de har. Socialförvaltningens antivåldstrateg har utarbetat vägledningar för socialförvaltningens olika områden som ett stöd för medarbetare i arbetet med våld i nära relation. För socialnämnden är det av största vikt att dessa frågor tas på allvar och att alla handläggare har kunskap om på vilket sätt de ska arbeta med frågor om utsatthet för våld, hot och annan brottslighet. Det är viktigt att en helhetsbedömning av den enskildes situation görs och att alla

delar inom socialförvaltningen tar sitt ansvar för att stötta personen som har behov.

1.3 Digitalt först

Digitalt först är regeringens satsning för digital förnyelse av det offentliga Sverige. Digitalt först är även en princip som säger att digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, ska vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med privatpersoner och företag.

1.4 Avgifter

Riksdagen har infört en maxtaxa för vård, omsorg och service. Av lagtexten framgår vilka uppgifter kommunen måste ha tillgång till för att fastställa en avgift. De pengar du betalar för att få den hjälp du beviljas får aldrig bli så mycket att du inte har tillräckligt med pengar för dina personliga utgifter.

2. Allmänt om biståndsbedömning

2.1 Bemötande och tillgänglighet

Frivillighet och självbestämmande ska vara vägledande vid handläggning av enskilda ärenden. Det innebär att den enskilde själv får avgöra om denne vill ansöka om bistånd och ta emot en viss social tjänst eller inte. Detta står inte i konflikt med att försöka motivera den enskilde att ta emot stöd. Hänsyn bör tas till de närståendes önskemål med beaktande av den enskildes samtycke.

Alla människor som får stöd eller hjälp från socialnämnden ska kunna leva utifrån sin identitet och personlighet vilket innebär ett värdigt liv och att känna välbefinnande i tillvaron.

Vid en anmälan eller om något på annat sätt kommit till biståndshandläggarenhetens kännedom ska en förhandsbedömning göras skyndsamt. Huvudregeln är att den som önskar stöd och hjälp själv ansöker om det.

Myndighetens serviceskyldighet finns reglerat i förvaltningslagens bestämmelser. Enligt dessa bestämmelser ska varje myndighet lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp där den enskilda har frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt oavsett om frågan ställs per brev, telefon eller på annat sätt.

Om Biståndshandläggarenheten bedömer att avgörandet av ett ärende som har inletts av enskild part kommer att bli väsentligt försenat, ska myndigheten underrätta parten om detta. Biståndshandläggarenheten skall också informera om anledningen till förseningen. Om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans inom sex månader, får parten skriftligen begära att myndigheten avgör ärendet.

När det gäller tolk och översättning ska Biståndshandläggarenheten använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska

kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska. Biståndshandläggarenheten ska under samma förutsättningar använda tolk och göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala.

3. Ärendehandläggning

3.1 Förhandsbedömning och ansökan

När nämnden genom ansökan eller på annat sätt får kännedom om att en enskild kan vara i behov av insatser enligt socialtjänstlagen ska nämnden skyndsamt inleda utredning. I de fall som uppgifter inkommer från någon annan än den enskilde, kan nämnden ta kontakt med den som uppgifterna berör för att ta reda på om det finns behov av insatser. Socialtjänstlagen innehåller dock inga möjligheter till tvångsinsatser. Det innebär att en utredning av den enskildes behov och beslut om insatser endast kan genomföras om den enskilde själv vill det.

Det vanligaste är att en utredning inleds utifrån en ansökan av den enskilde själv. I ansökan ska det komma fram vilket behov den enskilde själv inte kan tillgodose. För att utreda behovet kan det bli aktuellt att inhämta underlag som t.ex. läkarintyg, ADL-bedömning eller liknande. Allt underlag till utredningen inhämtas med samtycke från den som ansöker. Det är den som ansöker om stöd och hjälp som styr utredningen genom att beskriva vad han eller hon vill ha hjälp med.

3.2 Företrädare för den enskilde – vårdnadshavare, ombud, god man och förvaltare

Den enskilde har rätt att anlita ombud vid kontakter med myndigheter. Även anhöriga kan fungera som ombud. Ombud ska ha fullmakt, som kan vara muntlig eller skriftlig. Socialnämnden rekommenderar att skriftlig fullmakt inhämtas om inte särskilda skäl föreligger. En fullmakt slutar att gälla omedelbart om den återkallas av någon av parterna.

Anhöriga har ingen laglig rätt att företräda den enskilde om de inte är sökandens formella ombud eller legala företrädare (god man eller förvaltare) eller om det inte upprättats en framtidsfullmakt. Anhöriga kan dock lämna information om den enskildes situation som en del av utredningen. De kan också ta del av annan information som framkommit om den enskilde samtycker till detta.

Om den enskilde saknar förmåga att på egen hand ansöka om insatser eller att lämna samtycke under utredningen kan god man eller förvaltare aktualiseras för att tillvarata den enskildes rätt. Personer som på grund av sjukdom eller av annan orsak inte kan tillvarata sina egna intressen behöver ofta hjälp med såväl ekonomiska angelägenheter som att tillvarata sina rättigheter och sörja för sin person. Ansökan om god man eller förvaltare görs hos överförmyndarnämnden.

3.3 Utredning - Individens behov i centrum (IBIC)

Arbetsättet i IBIC utgår från den nationella processen för individbaserad dokumentation för socialtjänsten och omfattar: aktualisera, utreda, utforma

uppdrag, genomföra och följa upp. IBIC stödjer att fokus läggs på den enskildes behov istället för utbudet av insatser som finns för verksamheten.

Syftet med IBIC är att stärka den enskildes delaktighet, underlätta samarbete, och ge likvärdig och rättssäker handläggning. IBIC tydliggör för utförarna vilket stöd den enskilde behöver. Det gör det också lättare att följa upp behov och mål. Modellen för IBIC utgår från regelverket för handläggning och dokumentation inom socialtjänsten. Socialnämnden i Bollnäs kommun har antagit Socialstyrelsens framarbetade modell IBIC.

I IBIC används klassifikationen ICF, International Classification of Functioning, Disability and Health, som är en modell och en klassifikation för att beskriva hälsa. För att stödja personer som har svårigheter med att fungera i vardagen krävs att alla som arbetar runt individen kan kommunicera och samverka. Det underlättas genom att man använder ett gemensamt språk som utgår från ett gemensamt tankesätt för hur man kan förstå individens hälsa.

När någon ansökt om bistånd ska handläggaren göra en utredning av den enskildes behov. Det är först efter en sammanvägd bedömning av behovet, de egna resurserna och omständigheter i övrigt som nämnden kan konstatera om den enskilde har rätt till bistånd eller inte. När handläggaren utreder en ansökan om stöd och hjälp görs det utifrån den enskildes behov inom följande 11 livsområden:

- Lärande och tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänskliga interaktioner och relationer
- Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv
- Samhällsgemenskap, social och medborgerligt liv

- Känsla av trygghet (kroppsfunction)
- Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående (omgivningsfaktorer)

När den enskildes behov är utrett tas ställning till vilken typ av stöd eller hjälp som lämpligast tillgodoser den enskildes behov.

3.4 Beslut och överklagande

En enskild som inkommer med ansökan har alltid rätt att få ett beslut. Beslutet kan innebära att stöd och hjälp beviljas eller avslås, helt eller delvis. Beslutet ska vara utformat så att den enskilde lätt kan förstå vad det innebär. Beslut som myndigheten fattar kan överklagas. Det gäller inte enbart beslut om stöd och hjälp utan även t. ex. beslut att inte lämna ut allmänna handlingar, bestämma avgiftsutrymme mm. Verkställigheten av ett beslut kan normalt sett inte överklagas, men i vissa fall kan den enskilde ha rätt att av domstol få prövat om

han eller hon uppnår skälig levnadsnivå genom den verkställighet som nämnden erbjuder. Det stöd och den hjälp som erbjuds ska behovsprövas var för sig av biståndshandläggare på uppdrag (delegation) av socialnämnden i Bollnäs kommun.

Om någon är missnöjd med ett beslut som nämnden fattat bör han eller hon alltid höra av sig så fort som möjligt. Ett överklagande av ett beslut måste ha inkommit till nämnden inom tre veckor från det att den enskilde tog del av beslutet, annars avvisas överklagandet. Överklagandet ska vara ställt till förvaltningsrätten i Falun och innehålla en beskrivning av varför den enskilde är missnöjd. Överklagan lämnas sedan in till Biståndshandläggarenheten som skickar överklagandet vidare till förvaltningsrätten.

3.5 Uppföljning

Uppföljning görs för att följa upp insatser under pågående beslutsperiod. Syftet med uppföljningen är att se om den enskildes behov är tillgodosedda, om målen för insatsen är uppnådda och om den enskilde är tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Uppföljning av fattade beslut ska ske minst en gång per år av handläggare. Vid beslut om särskilt boende sker uppföljning vartannat år.

3.6 Samverkan

Om insatser är aktuella från fler verksamheter inom socialförvaltningen, inom kommunen eller hälso- och sjukvården ska bästa möjliga samverkan eftersträvas. För att det ska vara möjligt med samverkan mellan olika myndigheter/förvaltningar krävs samtycke från den enskilde.

3.7 Samordnad individuell plan (SIP)

En SIP ska göras när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och hälso- och sjukvården och när samordning av insatser runt en enskild individ behövs.

4. Biståndsbedömning

4.1 Skälig levnadsnivå

De insatser som beviljas skall tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Begreppet skälig levnadsnivå har ingen exakt definition. Begreppet måste bedömas med utgångspunkt i den tid och de förhållanden som den hjälpbehövande lever i. I förarbeten har angivits skälig levnadsnivå som ett uttryck för kvaliteten i insatsen och vilken ambitionsnivå som kan vara rimligt i varje enskilt fall. Detta innebär att skälig levnadsnivå kan vara olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden. Vid en bedömning av vad som i det enskilda fallet skall ses som skäligt kan handläggaren avgöra genom att utgå från den enskildes livssituation och allmänt gentemot aktuell praxis och rättsläget.

Nedanstående ingår normalt inte inom ramen för skälig levnadsnivå

- *Sanering av hela eller delar av bostad*
- *Fastighetsskötsel*
- *Trädgårdsskötsel*

- *Snöskottning*
- *Vedhuggning*
- *Storstädning av bostad samt balkong, altan, eller förråd*
- *Hantering av latrin*
- *Sköta om och gå ut med husdjur*
- *Vädra garderober*
- *Flytta möbler*
- *Flyttstädning*

Socialnämnden har att beakta och följa eventuella klargöranden och förändringar i rättspraxis.

4.2 Om behovet kan tillgodoses på annat sätt

Rätten till bistånd inträder först när den enskilde själv eller på annat sätt inte kan få sitt behov tillgodosett. Frivilligorganisationer kan erbjuda enskilda stöd vid sidan av eller som komplement till biståndsbedömt stöd och hjälp.

Den enskilde har också ett eget ansvar för sin situation och för de val som görs under livet. Några exempel på vad som kan vara svåra gränsdragningar vid biståndsbedömningar är: om ansvaret ligger hos annan huvudman, på annan person eller på den enskilde själv.

4.3 Barnrättsperspektivet

Regeringen tog 2010 fram en strategi där det slås fast att ett innebär att säkerställa barnets rättigheter i åtgärder och beslut som rör barn.

Ett problem som lyfts är att barn inte ses som rättighetsbärare utan mer som föremål för vuxnas välvillighet. Vid tillämpning av barnets rättigheter och beaktande av ett barnrättsperspektiv behöver beslut och arbetsmetoder vara förankrade i barnkonventionens bestämmelser. Det finns inom Barnkonventionen, socialtjänstlagen, lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, bl.a. en skyldighet att verka för att barnet får sina rättigheter tillgodosedda inom varje verksamhetsområde.

Från den 1 januari 2020 blir konventionen om barnets rättigheter svensk lag. Det innebär dels helt ny lagstiftning och dels fortsatt transformering av rättigheterna in i bl.a. LSS-lagstiftningen.

Barnets bästa är ett komplext begrepp och dess innebörd måste avgöras från fall till fall. Barnets bästa ska tolkas tillsammans med barnkonventionens övriga rättigheter. Barnets bästa bör bedömas individuellt utifrån det berörda barnets eller de berörda barnens specifika situation. Den som fattar beslut ska ta hänsyn till barnets personliga förutsättningar.

Barnets bästa ska användas som vägledning i alla frågor som rör barn. Fokus måste ligga på att identifiera möjliga lösningar som ser till barnets bästa. Vid prövning av barnets bästa är det främst Barnkonventionens fyra grundprinciper som ska beaktas.

Dessa är:

1. **Artikel 2** - Likvärdighet och icke diskriminering
2. **Artikel 3** – Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
3. **Artikel 6** – Rätten till liv, överlevnad och utveckling
4. **Artikel 12** – Rätten att få komma till tals och få sin åsikt beaktad.

4.4 Hjälp i hemmet i barnfamiljer

Särskilt viktig är den individuella bedömningen för personer med funktionsnedsättning som har barn. Biståndet ska utformas med hänsyn till barnens behov och deras bästa. Hemtjänst i barnfamiljer med föräldrar med funktionsnedsättning ska inte användas som stöd till föräldern att klara av sin föräldraroll annat än i form av praktisk hjälp med att sköta/hjälpa barnen (t. ex. matlagning, hjälp med omvårdnad mm.). Psykologiskt och /eller pedagogiskt stöd kräver särskild kompetens och ska utredas och beslutas av individ- och familjeomsorgen utifrån barnets behov. Utformningen av stödet till barnfamiljer kräver ett nära samarbetet mellan individ- och familjeomsorgen, äldre- och/eller omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

5. Förenklad handläggning

5.1 Trygghetstelefon

Trygghetstelefon ökar möjligheten att känna sig trygg i sin bostad och ger möjlighet att komma i kontakt med kommunens omvårdnadspersonal dygnet runt. Vid ansökan om trygghetstelefon genomförs en enklare form av handläggning och alla brukare som upplever behovet och ansöker om trygghetstelefon beviljas detta.

6. Verkställighet

När en utförare verkställer biståndsbeslutet ligger nämndens bedömning och beslut till grund för den genomförandeplan som utföraren upprättar tillsammans med den enskilde. Genomförandeplanen ska beskriva hur den beviljade hjälpen och stödet ska genomföras med hänsyn till den enskildes självbestämmande och integritet.

En enskild som är missnöjd med det stöd och den hjälp denne får bör i första hand vända sig direkt till den enhetschef som ansvarar för stödet och hjälpen. Det finns också möjlighet att lämna synpunkt via blankett på Bollnäs kommuns hemsida. Om problemet kvarstår bör den enskilde vända sig till en biståndshandläggare.

6.1 Val av utförare

I Bollnäs kommun har en person som beviljats hemtjänst rätt att välja utförare av biståndet under förutsättning att utföraren godkänts av socialnämnden inom ramen för valfrihetssystem för hemtjänst. Biståndshandläggare ska informera

om vilka utförare den enskilde har möjlighet att välja mellan. Biståndshandläggare ska också hjälpa en enskilde att byta utförare om brukaren så önskar.

7. Hemtjänst

Hemtjänst är beslut om bistånd i form av stöd och hjälp i den enskildes bostad i ordinärt boende. Det är det individuella behovet utifrån livsområden i utredningen som avgör rätten till biståndet. Målet med hemtjänst är att underlätta den dagliga livsföringen. Stödet ska utformas så att det stärker den enskildes resurser i att kunna bo kvar hemma, leva och bo självständigt och under trygga förhållanden samt ha en aktiv och meningsfull tillvaro. Stödet utgår ifrån vad som anses skäligt om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Omvårdnad är det stöd och den hjälp som tillhandahålls för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Detta kan t. ex. innebära hjälp med att äta och dricka, klä sig och förflytta sig, sköta personlig hygien och i övrigt insatser som behövs för att den enskilde ska känna sig trygg och säker i det egna hemmet genom insatser dygnet runt.

I Bollnäs kommun beviljas man i normalfallet dusch 1-3 gånger/vecka. Tillsyn för att känna trygghet sker punktviss och i första hand via webbkamera och brukaren bestämmer själv när kameran ska vara aktiv. Vid utökad tillsyn när personal finns i hemmet under dygnets alla timmar tidsbegränsas beslutet till högst 14 dagar/tillfälle.

Stöd och hjälp kan också innebära praktisk hjälp med bostadens skötsel, såsom städning och tvätt, hjälp med inköp, ärenden på post- och bank, hjälp med tillredning av mat samt matdistribution.

I Bollnäs kommun beviljas hjälp med inköp en gång/vecka och kompletteringsköp sker där man har betalkort. Städ utförs i normalfallet var tredje vecka av max två rum, kök, hall och hygienutrymme. Makar, sambor eller hemmavarande vuxna barn har alltid ett gemensamt ansvar när det gäller att sköta det gemensamma hemmet. Tvätt utförs i normalfallet var 14:e dag i brukarens tvättmaskin eller i gemensam tvättstuga och mangling av lakan ingår ej. Renbäddning sker i normalfallet var 14:e dag. Promenader kan beviljas del av år.

7.1 Egenvård

Den som av olika anledningar inte kan sköta sin egenvård kan få stöd med det. Det går inte generellt ange vilka åtgärder som utgör egenvård. Det beror på omständigheterna i varje enskilt fall. Har brukaren förutsättningar att själv klara av att utföra egenvården på ett säkert sätt, eller om personen kan instruera någon att hjälpa till. Om personen inte själv kan ansvara för egenvården beror resultatet av bedömningen på hur stödet och hjälpen ser ut. Det kan vara närstående, personlig assistent eller av personal i skolan. Det kan även innebära att närstående är helt införstådd med behandlingen och kan instruera så att brukaren får hjälp av omvårdnadspersonalen som egenvård. Biståndshandläggare begär in egenvårdsintyg.

7.2 Trygg hemgång

Trygg hemgång kan beviljas vid utskrivning från slutenvården i syfte att öka tryggheten i den egna bostaden, minska behov av omfattande stöd och hjälp, korttidsvistelse samt för att motverka återinläggningar i slutenvården. Trygg hemgångsteamet är en utredande hemtjänst som också syftar till att ge trygghet, knyta ihop samverkan och lämna underlag till biståndsbedömningar i samband med att brukare skrivs ut från sjukhuset. Trygg hemgång beviljas max 7 dagar och teamet har ett nära samarbete med ordinarie hemtjänstgrupp under den tiden. Kvälls- och nattinsatser utförs inom ramen för Trygg hemgångsbeslutet av ordinarie hemtjänst som då är en del av utredningsteamet.

Trygg hemgång kan även beviljas till personer som varit på korttidsvistelse om det kan bidra till att korta vistelsen på korttids och understödjer att brukaren får tillbaka en funktionsförmåga som gör att denne klarar sig i det egna hemmet.

För att beviljas Trygg hemgång bör den enskilde uppfylla något av följande kriterier:

- Individens har ett utökat behov av insatser i samband med utskrivning från slutenvård och insatsen bedöms ha en positiv inverkan när det gäller rehabiliterande åtgärder för att brukaren ska återfå funktionsförmåga att klara sig i hemmet.
- När det är oklart vilka behov brukaren har i ordinärt boende kan Trygg hemgång beviljas för att få en klarare bild av brukarens behov och för att förhindra återinläggningar i slutenvården.
- När individen skall tillbaka till ordinärt boende efter korttidsvistelse och upplever oro.
- När individen inte vill gå till korttidsvistelse även om kriterierna för detta är uppfyllda.

8. Korttidsvistelse och särskilt boende

8.1 Korttidsvistelse

Definieras som en bäddplats utanför det ordinära boendet avsedd för tillfälligt stöd och omsorg/omvårdnad dygnet runt. Efter en sjukhusvistelse är inriktningen att biståndshandläggaren ska planera för en återgång till brukarens ordinära bostad. Vid ansökan om korttidsvistelse i samband med att en brukare ska skrivas ut från sjukhuset, utreds ansökan i normalfallet efter hemkomst till det ordinära boendet.

Behov som i normalfallet kan beviljas med korttidsvistelse:

- *Behov av omvårdnad vid livets slutskede*
- *Akut situation har uppstått där trygghet och säkerhet inte kan tillförsäkras i den ordinära bostaden med hemtjänst eller på annat sätt.*
- *Omfattande behov av tillsyn och / eller omsorg över dygnet under en tidsbegränsad period eller vid behov i väntan på att särskilt boende anvisas/är inflyttningsklart.*

Korttidsvistelse beviljas normalt i tre veckor.

8.2 Återkommande korttidsvistelse

Beviljas i normalfallet en vecka, per fyra veckors period. I vissa fall beviljas en vecka på en treveckorsperiod. När ansökan om utökad omfattning inkommer informerar biståndshandläggare om särskilt boende under förutsättning att den utredning som då görs motiverar detta. Återkommande korttidsvistelse ska ge möjligheten till kvarboende i det egna hemmet och /eller erbjuda anhörig avlösning.

8.3 Särskilt boende

Särskilt boende är till för personer som inte längre kan få behovet av omvårdnad, trygghet och säkerhet tillgodosett i det egna hemmet. För att beviljas särskilt boende ska den enskilde ha ett omfattande omvårdnads- och tillsynsbehov som sträcker sig över stor del av dygnet. Behovet kan vara såväl fysiskt, psykiskt som socialt. Det är det individuella behovet som avgör om personen ska ha rätt till biståndet.

Undermålig bostad är inte grund för att bevilja särskilt boende. Vid misstanke om demenssjukdom bör personen vara demensutredd. För att beviljas särskilt boende krävs i normalfallet att någon eller några av nedanstående behov är uppfyllda:

- Brukaren klarar inte vardagen i ordinärt boende trots den hjälp och det stöd som beviljats samt trygghetstelefon som prövats och bedömts som otillräcklig.
- Där hjälpbehovet är omfattande inom flera livsområden och bedöms varaktiga kan behovet i normalfallet bäst tillgodoses i särskilt boende
- Den enskildes situation utlöser sådan oro och ångest att skälig levnadsnivå inte kan uppnås i ordinärt boende.

När en person beviljas särskilt boende sker anvisning om bostad inom kommunen som helhet. Tackar brukaren nej till erbjudet boende kontaktar biståndshandläggaren brukaren för att säkerställa att personen, trots behov av särskilt boende, har skälig levnadsnivå i sin ordinära bostad. I normalfallet avslutas insatsen särskilt boende.

8.4 Rätten att fortsätta att bo tillsammans i särskilt boende

Personer över 65 år som har beviljats eller beviljas biståndsinsatsen särskilt boende kan ansöka om att sammanbo med make/maka, sambo eller partner. Två förutsättningar måste vara uppfyllda för att ha rätt till att bo tillsammans:

1. Att man varaktigt sammanbor eller sammanbott
2. Att båda vill fortsätta att bo tillsammans

Om medboende har behov av stöd och hjälp ska en ansökan göras hos biståndshandläggaren.

9. Anhörigstöd

Anhörigstödet arbetar för att uppmärksamma anhörigas behov, ge råd och information samt kunna vägleda/hänvisa till ytterligare stödkontakt vid behov.

Arbetet är inriktat på att aktivt nå anhöriga som behöver stöd i ett tidigt skede. Anhörigstödet är olika insatser som syftar till att underlätta för den som har någon närstående som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning, missbruk, relationsproblematik eller ålderssvaghet behöver stöd i vardagen.

Anhörigstöd är kostnadsfritt och omfattar alla åldersgrupper och verksamheter inom socialtjänsten i Bollnäs kommun. Anhörigstöd kan bland annat vara avlösning (från 2 timmar upp till 48 timmar i månaden, beroende på behov och resurser), anhöriggrupp, enskilda stödsamtal, dagverksamhet. Avlastning för anhöriga kan även beviljas som bistånd i form av avlösarservice i hemmet för funktionsnedsatta barn, korttidsvistelse och återkommande korttidsvistelse för äldre.

10.Referenser

- Socialtjänstlagen
- Förvaltningslagen
- Barnkonventionen
- Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård
- LOV – lagen om valfrihetssystem
- Socialstyrelsens handbok om handläggning och dokumentation (2015)
- Socialstyrelsens handbok om Våld
- Socialförvaltningens vägledning för våld i nära relation
- Riktlinjer för avgifter
- Bollnäs kommuns antagande av socialstyrelsens arbetssätt: Individens behov i centrum (IBIC) som ger stöd för en rättssäker handläggning.
- Bollnäs kommuns styrkort med mål- och resultatstyrning
- Bollnäs kommuns strategi för digitalisering